

Q V Æ S T I O M E D I C A

QVOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS XII. IANVARII.

M. CAROLO LE LONG, Doctore Medico, Præsidente.

Vitam Arthritis prænotat.

PRÆ cæteris corporis partibus, artuum dura conditio: & ratione recessus à sole, seu fonte caloris, & ratione violenti motus, qui perficiendo sunt devoti, & ratione situs quo apti rotius molis serofum onus excipere, vix in ipsam refundere; & ratione sensus exquisiti, quo fit ut ferini humoris arthritidem committentis vel minimus appulsus excruciet ac lancinet. Non tamen arthritis, quælibet in artus ichoris influxum parentem agnoscit, aliis *arthritides* eo nomine dignanda veniunt: & *arthritides* multi, ut *reumatismus* Aeni, pro arthriticis haberentur: necnon *arthritides*, quorum pedes oedematofii *arthritides* rei cibarie produnt penuriam. Ad hoc arthritidis iure titulo potius humoris excurfus, hunc prius necesse est peni fundere vitæ, & serpenticibus conceptaculis vasa continere, id quibus repente in artus irruat. Arthritis nihil est aliud quam articulorum dolor indudus à sero acri & mordaci, per venas & arterias illabente. Hic affectus præ atrocitate doloris, ægroto plenus tedij. Medico verò præ genio contumacia, plenus fastidij, variis gaudet nominibus, pro articulorum varietate quos infestat; ita ut si serum ex more cuniculos agendo, pedes affliat, podagra: si manus ipsifmet liquidis gestiat irretire compedibus, chiragra: si in coxendicem impetum faciat, ischias: si in genu influit, gonagra vel nuncupari: qui plures agnoscunt arthritidis differentias, ut antiquum mundi tyrannum designatur usum, sic & sapientum minime merentur assensum. Nec etiam terre filij qui vocibus pueriliter nuncupati, factum genialis diei, mentagram, ipsammet albo reponunt. Novis itaque parcendum iuvis, arthritis ubique grassantis faciendo sermonem. Quamvis hæc alii non parcat articulis: pedes tamen lubentius adit, quam cætera membra; idque nullo discrimine sexus, ætatis, generis, vitæ, conditionis. Mulieres jam jam exagitat, etiam prius ævum à tali vicio decante immunes, non mutatione naturæ, sed vitæ, pueros etiam abdomini natos quamquam cælibes, aliquoties infectatur: Nec ita *arthritides*, ut & monogrammos pro rei familiaris angustia, hereditario iure non adoriatur incautos. Paganos demum non ita refugit, quin invitâ frugalitate, igneis sæpe pungat aculeis, si potissimum interdiu callosâ manu prementes atratum, vel insalutato somno, arvo naturæ spirantia noctu semina mandent. Solus hygie verè facit, qui nec indulget veneri, nec gule.

SINE vite, vix vita vitalis: vix finè venere, clamant nepotum otiosa cohors, quorum Dij Penates sortum & dolium. Omnis verò fontibus rivis consecratur, qui causas arthritis aliundè petit, hinc iure finè fluxu sanguinis, periodicum divitum martyrium solet perhiberi. Tanti cruciatûs causa proxima, continui solutio: que nec interperici nudè soboles, ut sylle pestilimus; nec flardus, ut Naxic Arabum: sed ferofum humoris in artu conditum partes exquisito sensu donatas præ mordacitate vellicant. Sanguis dilectus naturæ filius, quamvis exundet, tantum vim nescit inferre parenti: nec potis melancholia præ crassitie, articulorum intimos subire recessus: Pariter illos vix bilis infestat, de qua malè suspicionem divellens ichoris cæcis acrimonia movet: quasi pungens calor huic humori solùm insideat; cum serum à quo indefinenter arthritis mutuatur originem, præ cunctatione tantum sæpe fervorem concipiat, ut bilem vel ipsâ caliditate longo superet intervallo, eoque magis, si moram trahat in partibus, quas exaltatum viscerum contatui fovet: nam additis non habet sedes è quibus irruat, articulos tentaturum: cum modò caput obideat, modò ventriculo innatet, modò hepati insidietur, cui præ cunctis acceptam refert acrimoniâ. Princeps hocce visus à genuinâ temperie deficiens, iis de se suis humoribus audientia intro vestigia, quorum occurrus molè flammam concipit conculca vasculis tota serosa colluvies. Idque potissimum si fomenta libidinis esculenta, & potentia calidiora iis accesserint. Vix porro vigent artus, vigente venere: vix friget venus, Baccho præcordijs faces admoveat. Abiit ut existimes, meris gaudentis undis abitemus, ac cælibes, tutos ab arthritis supremum semper agere diem. Frugalitas, ac Vranie tantum Veneri devota proles, parentis vino lustrisq; confecti, sæpe penas luit, arthritici doloris transmissio semine, cum serum, exiitque. Eoque citius, si maritus laeri nec parcat suo, dum per venas serpit hic liquidus ignis, novum mox prælium initurus. Quod in turbidas tempestates solet incidere, quales invehit annus cum nascitur, aut inclinât: nam id fumus quod natura spirabilis que nos ambit. Sevitne Cælo, furit ferum, extumescit per avia querit. Sic arthriticorum feraces loci, pervij feralibus austris: & ubi Sol obstitit undique caligine, in dies moritur invivis. Eo nomine si te semel Artica regio, si Carica, si Constantinopolitana tenuerit, ne tententur pedes: mox fugam adorna: Sed recedendo memineris, famam tantæ luis in ærem nebuloam, non in steriles conferre moros, ut lula vel ludens proficetur antiquitas: quasi fugaces quos hæc arbor edit fructus, effertatos turgescens ferri valeant sedare moris. Mihi crede, satis consulens saluti, ne mora tibi sint in morâ, ut quantum in te, des membra sopiti.

SOMNVS invitâ consanguinitate cum letho, non lætus nemini: cunctis spirantibus volupe sic mori, sed præ cæteris arthriticis vulvis ius interitus experiri vices, ac durum doloris ævum cum placidâ quiete dividere, utpote cuius est infidens pectori fugare curas, vel cum sensibus omnes irretire. Somnus nihil est aliud quam cessatio sentientis facultatis in levamen naturæ defesse instituta. Verum ut sensus soli competat animati, sic & sensus affectio, somnus: finè quo Dij nec dedere jucundè vivere, nec diu. Hæc lege qui cæcozelum solvunt Mecanatem, somnium narrant, non commodant historiam. Vincitque fidem, *Ægas* insulam incolas alere, qui Corybantum more excubias agant perpetuas, nisi forsân quibus horæ pro animis hemerobij sint: Tunc quippè nihil negotij, ut vigilantissimus Caninus consulat traduxit, sic eos in somnum traducere vitam. Alias indiget quiete, quicquid motu poller, ac sensu: satque jam fugax animantium vivacitas, remis & velis in exitum properaret, nisi tali anchorâ libenter. Cerebrum enim primum fentendi organum iugi spirituum effluxu, sui demum redditur impotens; nec habet unde citius recreetur quam à somno, quem intro viam affectus calor hostilium tenebrarum appulsu, solet inducere: & id accessione benigni vaporis nati volitantibus corpulculis includere commeatum, ac nova cudento, divine Palladis ætarij, cuius hirudo vigilia, damna refarcit. Hoc autem beneficiæ quietis invento naturæ providentia nihil habet quò surgat altius, Somnus porro consentiente genere virtutis ferè cunctis opitulatur, vix cuiquam officit: puerorum incrementa promoveat, adolescentium sistit effluvia, juvenum impetus sedat, senum duriciem emollit. Somnus vegetos servat, levat fessos, labentes providentia: jacentes erigit, somnus ingesta coquit edulia, crassos humores incidit, crudos conficit, mitigat effratos, fluctuantes solvit in sudores, tallumque laticibus exhaustiendis eò magis confect, quo magis conducit roborandis visceribus, *visus* *arthritides* *visus*. Non solùm somnus cibi gerit vices, sed ne quid desit huic otiole voluptati, simul & potus; *visus* enim *arthritides*, *visus* *visus*. Vnde coniecit juvat, in somno papaverum hæc & illuc alperendo rorem, æstuanti hepati præ cæteris subvenire. Quo languificationis principe mitigato, is lacteos succos dehinc appellentes ex vito naturæ mitificat, ita ut vascula non amplius exundent sero mordaci, in artus imbecilliores ingruente tempestate, ruinuro.

IRATO Medicinæ Deo, is affectu dolorifico defungi cogitat, qualis est arthritis: qui nullo somno, cætera tentat præsidia: Vix enim habet afflicto leuato, ut Caucaeo Prometheus, unde celerius ac securius levamen percipere possit. Somnus citò recreat arthriticum, fallendo sensum: tutò, viscerum incendium compescendo, *visus* *visus* *visus*. Quibus commodis si accesserit doloris movendi facultas, nonne est liare lictu, liare quieti? Sudoris afflicto materia, serum ferum arthritis. Felicius autem hæc præstat præmissis magis remediis, quia propius obrepit, & artus complectitur: nam à somno ad vigiliam expedita via, quando benigni vaporis est curta supellex, que vix laeta, ubi universa corporis compages sero mordaci circumfluit. Sic arthriticum sanaturus, pungentis oneris parte deposita, ad somnum compone, inò si moram trahat suavis hic vitæ publicanus, decumbentem coge favere furto, premendo oculos, & quicquid sensum mover, removendo, move. Quibus artibus cum nihil proficiat, magis ac magis urgente dolore, veram *visus* *visus* *visus* scaberis, si narcotici cuspudam efflagites opem. Præter id me lætè quo confugas in vigiliâ contumaci, aliis spiritus, fugaces naturæ thesauros brevi absumpturâ: cum divina huicce sporiferæ præsidio ipsos incallidit fide insita vires, necnon cogendi, fontes repetere: unde doloris sedatio. Cui nisi sedulo prospectias, ruit omnis Medica molitio: tum quia pars ichore mordaci lacerata, præ cæteris, novis humorum patre incurfus; tum quia doloris comites assidue vigilie, serofæ colluvies proventum faciat: tum quia ipsæ desunt vires: tum quia roseis vitæ laticibus igneam inurunt labem, febri continue primarie mox fomitem paraturam. Nec est cur nomine frigiditatis Narcoticorum religio te ab hoc instituto dimoveat. Id communem prioris ævi, multis abhinc annis nostra delevit ætas: ut ut fines egrediantur sapientie, qui tunc calida sporiferâ non agnoscit. Sic abiit, ut existimemus Hyofciam, vel Solani succum fortim insufum calicibus, incautos frigore providentia: vel opio liberalis assumptum ipsamet dore somni studiosos æterno somno tenere reptulos: cum hæc cuncta adurendo fauces, & incendium prodant calorem, & antiquorum incuriam: quia nequidem iij defecere, qui levâ manu volentes sacra volumina, Rachelem jactant cupidam prolis ad refrigerium exoptasse mandragoram, non ad veneris incentivum. Quasi quidquid sporiferum frigore polleat; & si vice vestâ inducendum somno devota præsidia, vel nata Suis cum ciuitâ Thraciæ, sæpe caloribus extremas assequantur oras: ut ex eorum odore gravi necnon amaro sapore licet evincere: non exinde tamen colligere juvat, ne liem inferant malè ferati, habere sporiferâ quod talia sint ab experiente calore, sed infatâ virtutè quo sunt ab intimo substantie principio.

QVANDO igitur te premit arthritis, seuque dolor articulo gaudens angustius, eò magis furit, quò subit altius; Cum illo pacificè mediant somno, nihil te vetet, inprimis per amica lune silentia; nam longe abest ut tyrannide dolor superfedat, cum omnia feriantur, quin inò vehementius urget: quod visus tunc temporis ingratè cadat, quocunque cadat: ac animus, veluti præclusa viâ, de agenda penâ commentatur, inhis se revocet, nisi somnus accesserit. Huic itaque accedendo, quasi laborum perfugio, si non ponis operam, perdis: nec est cur nata velut fub manu, narcotica repudies, quibus Deum hunc otiosum & Cimieris quas evocate, ut opio, quod non tantum instantem dolorem sedat, concitato somno, fed & accipiente, disculo sero: non frangit solùm impetus lascivientis humoris arthritidem committentem, fed ipsium exhaustit. Hæc autem opium præstat comoda, citius longè quam *visus* Hippocratis, est quasi promptissimum levando dolori præsidium jactat antiquitas: religiosius quam ex traditæ *visus*, quorum invenit usum superflitioni devota popularis turba. Certius quam ex Affio lapide ficti, pedes admittit *visus* *visus*, quicquid plenum crudelitatis Plinij prolevari ævum. Perge si vacat, singularia præsidia suspensio lustrare vestigio: cadent vigiliâ, infimo collatione cum opio, vel alio viribus non impari narcotico. Quid conducit arthritis percurandæ pulvis Iovis? quid Ciricus? quid antidotus, mysterium nuncupata: quid cognominata diacincti? quid oleum cere? quid macis? quid tabaci? quid lapis lazuli? quid succinum? quid crystallus, & alia quamplurima, finè somno? qui palpebris incassum gestiet insidiat, eò usque organum materia morbosâ ceciderit, ut felicitè contingeret, si cunctationis impatiens, mox ab universis remediis opium propinatus accesserit: etenim de narcotico cogitare, nondum expedire non videtur, non relinquere: effectus humoris stimulum adhibere, non frantum; ac ipsos jam exagitos finè ordine, conturbare de novo finè lege, non deurbare. Sed vice verâ, ex sententia quæque cedunt, si feri fervor procrastinatio remiserit: tunc porro natura vel fugacibus inducis dolorificâ jactatione recreata, & humoris exituri genio consentientes sese accingit parare vias, & cathartici vires longè latèque promovebit, ita ut te nihil amplius detineat, quin ad somnum, festinum fessorum portum, narcoticorum subsidio confugas.

Ergo Arthritis prænotat.

DOMINI DOCTORES DISPUTATVRI.

M. Dionysius Dodart.
M. Dionysius Paylen, Scholarum Professor.
M. Ioannes Baptista de Revelois.

M. Fabianus Perrean.
M. Edmundus Charrier.
M. Raphael Maurin.

M. Paulus Courtais, rei Herbarie Professor.
M. Guillelmus Petit.
M. Rolandus Merlet.

Proponebat Parisiis HENRICVS MAHIEV, Parisinus, A. R. S. H. M. DC. LXVIII.